

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-3882/2016. számú ügyben**

Előadó: dr. Szabó Orsolya

Az eljárás megindítása

A panaszos a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal elhúzódozó másodfokú eljárását, illetve kérelme nem megfelelő elbírálását sérelmezte.

Figyelemmel arra, hogy a panasz alapján felmerült a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság és a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmének gyanúja, az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (továbbiakban: Ajbt.) 20. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam, amelynek során tájékoztatást kértem a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal Főigazgatójától.

Az érintett alapvető jogok és alapelvek

- A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye. *„Magyarország független, demokratikus jogállam.”* (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés)
- Az emberi méltósághoz való jog. *„Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltóságához, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”* (Alaptörvény II. cikk)
- A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”* [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]
- A hátrányos megkülönböztetés tilalma. *„(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes. (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”* (Alaptörvény XV. cikk (1)-(2) bekezdései)

Alkalmazott jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye
- az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.)
- a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.)
- a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról szóló 74/2015. (III. 30.) Korm. rendelet

A megállapított tényállás

A panaszos megírta, hogy egészségkárosodása miatt 2012 decemberétől részesül rokkantsági ellátásban. Felülvizsgálata 2014 októberében volt esedékes, de 2015 szeptemberéig nem került rá sor, ezért rendkívüli felülvizsgálatot kért. A 2015. október 1-jén elvégzett vizsgálat alapján a Kormányhivatal újraszámolta az ellátása összegét, az havi 11 ezer forinttal lett alacsonyabb, mint a felülvizsgálat előtt, holott az egészségi állapota romlott (C2 helyett D kategória). Sérelmesnek tartotta azt is, hogy a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal a fellebbezését nem bírálta el határidőben.

Az NRSZH főigazgatója 2016 júniusában kelt válaszleveléből és a csatolt dokumentumokból a következő állapítható meg:

A panaszos 2012. december 1-jétől – C2 minősítési kategória szerinti – rokkantsági ellátásban részesült. Az elsőfokú rehabilitációs hatóságként eljáró Csongrád Megyei Kormányhivatal 2015. október 1-jén kelt komplex minősítése szerint a panaszos egészségi állapotának mértéke 25%, rehabilitációja nem javasolt, kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható, ezért D minősítési kategóriába sorolt megváltozott munkaképességű személynek minősült, akinek felülvizsgálata 2020 szeptemberében válik szükségessé. A minősítésnek megfelelően a 2015. október 13-án kelt határozatával – 2015. november 30. napjával – a Kormányhivatal megszüntette a panaszos C2 minősítésű rokkantsági ellátását és 2015. december 1-jével D minősítési kategória alapján rokkantsági ellátást állapított meg.

Az Mmtv. 19. (2) bekezdése értelmében amennyiben a felülvizsgálat során a rehabilitációs hatóság megállapítja, hogy a 3. § (2) bekezdés szerinti minősítési kategória eltér a felülvizsgálatot megelőzően megállapított minősítési kategóriától, akkor a megváltozott munkaképességű személyek ellátását és annak összegét az új minősítési kategória figyelembevételével, az erről szóló döntést követő második hónap első napjával állapítja meg.

Állapotváltozás esetén a megváltozott munkaképességű személyek ellátása összegének megállapítása során havi átlagjövedelemként a korábban alapul vett havi átlagjövedelemnek az évente bekövetkezett fogyasztói árnövekedés mértékével növelt összeget kell figyelembe venni. A panaszos esetében a 2012-ben alapul vett átlagjövedelem 309.291 Ft volt, amelynek az Mmtv. 19. § (2) bekezdése alapján 5,7%-os és az 1,7%-os fogyasztói árnövekedés mértékével növelt összege 332.477 Ft. Az eljárás ideje alatt hatályban lévő Mmtv. 12. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a D minősítési kategória szerint az ellátás összege a havi átlagjövedelem 65%-a, azaz 216.115 Ft, de maximum a minimálbér 150%-a, azaz 139.500 forint. Az így megállapított rokkantsági ellátást a nyugellátások és egyes más ellátások 2015. január havi emeléséről szóló 348/2014. (XII. 29.) Kormányrendelet 1. § (3) bekezdés a) pontja alapján a tárgyévi emelés összegével kell növelni.

A panaszos fellebbezést nyújtott be a határozat ellen, a másodfokú határozatban a fellebbezés beérkezésének időpontja 2015. október 20., az indokolásban a fellebbezés kelte: 2015. október 28.

A válaszlevél szerint a másodfokú közigazgatási eljárás 2015. november 11. napján indult. Az ügyintézési határidő a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról szóló 74/2015. (III. 30.) Korm. rendelet alapján 30 nap. Az ügyintézési határidőt a Hivatal túllépte, mivel a másodfokú döntést 2016. március 8. napján hozta meg. A válaszlevél szerint ezt a tényt az NRSZH – a Ket. 72. § (1) bekezdés e) pont ee) alpontjában foglaltaknak megfelelően – a másodfokú közigazgatási határozat indokolásában feltüntette.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ezek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdés alapján az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv vagy közszolgáltatást végző szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Tekintettel arra, hogy az ügyben érintett NRSZH közigazgatási szerv, ezért az alapvető jogok biztosa által vizsgálható hatóságnak minősül.

II. A vizsgált alapjogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggés-rendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az országgyűlési biztos következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi teszteket. A jelentés megállapításaival összefüggésben ismételten hivatkozom arra, hogy az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseinek szövege az Alaptörvény Negyedik Módosításának hatályba lépését követően továbbra is nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, az alkotmányos követelmények és alapjogok tekintetében jellemzően nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amely ellentétesek volnának a korábbi szöveggel.

Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „*az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni.*”

I. *A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye és a tisztességes hatósági eljárásból való jog*

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján *Magyarország független, demokratikus jogállam*. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság szerint a jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is.¹

Az Alaptörvény XXIV. cikke kinyilvánítja *a tisztességes eljárásból való jogot*. Az Alkotmánybíróság döntéseiben felhívta a figyelmet arra, hogy a jogállamiságnak számos összetevője van. Irányadó alkotmánybírói tézis, hogy a jogállamiság elvéből folyó egyik legfontosabb alapkövetelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. A közigazgatás törvényessége akkor valósul meg, ha jogilag szabályozott eljárási keretek között működik, a jogkorlátozásra adott felhatalmazást pedig törvényi szinten pontosan kell meghatározni. Nem hagyható figyelmen kívül továbbá, hogy a kiszámíthatóság – beleértve az egységes jogalkalmazást – és az eljárási garanciák biztosítása szorosan összekapcsolódik az egyes alanyi alapjogok, szabadságjogok védelmével, mintegy kölcsönösen feltételezik egymást. Az ügyfél közigazgatási határozathozatalra vonatkozó joga nem tehető függővé attól, hogy a közigazgatási szerv milyen időpontban hajlandó dönteni a hatáskörébe utalt ügyben. A közigazgatásnak ugyanis alkotmányos kötelessége, hogy a hatáskörébe utalt ügyben, az erre megszabott idő alatt érdemi döntést hozzon. A közigazgatási eljárás nem nélkülözheti a kötelező ügyintézési határidőket.

II. *Az emberi méltósághoz való jog*

Az Alaptörvény II. cikke alapján az emberi méltóság sérthetetlen, minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz. A korábban irányadó és az Alaptörvény hatályba lépését követően is hivatkozási pontot jelentő alkotmánybírói gyakorlat az emberi méltósághoz való joggal kapcsolatosan arra hívja fel a figyelmet, hogy a méltóság az emberi élettel eleve együttjáró minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, s ezért minden emberre nézve egyenlő. Az egyenlő méltósághoz való jog az élethez való joggal egységben azt biztosítja, hogy ne lehessen emberi életek értéke között jogilag különbséget tenni.²

A méltósághoz való jognak részét képezi az is, hogy minden embert másokkal egyenlő méltóságú személyként kell kezelni, vagyis az egyes emberek és embercsoportok között tilos indokolatlan, ésszerűtlen különbséget tenni. Az I. cikk (3) bekezdése határozza meg az alapjog korlátozás kritériumait, amely szerint arra csak más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával kerülhet sor.

III. *A tisztességes hatósági eljárásból való jog*

Az Alaptörvény XXIV. cikke (1) bekezdése értelmében *mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék*.

Az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően az Alkotmány *a tisztességes eljárásból való jogot* explicite ugyan nem nevesítette, ugyanakkor az Alkotmánybírói gyakorlat szerint az a független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a jogbiztonság elvéből levezethető eljárási garanciák egymásra vonatkoztatásával tartalmilag levezetett olyan alkotmányos alapjogot jelent, amely komplex követelményrendszerrel testesíti meg, magában foglalva valamennyi, a jogállamiság értékrendjének megfelelő eljárási alapelvet és normát. A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény már *expressis verbis* tartalmazza a hatósági ügyek tisztességes intézéséhez való jogot, rögzítve, hogy a közhatalmú szervek, hatóságok az ügyeket részrehajlás nélkül, tisztességes módon, *ésszerű határidőn belül intézzék*, döntéseiket pedig a törvényben meghatározottak szerint indokolják.

¹ Lásd 9/1992. (I. 30.) AB határozat

² Lásd 64/1991. (XII. 17.) AB határozat

III. Az ügy érdemében

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról szóló 74/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 13. § (1) bekezdése alapján *a hatósági bizonyítvány kiállításának és a szakvélemény elkészítésének határideje komplex minősítés esetén hatvan nap, egyéb esetben harminc nap.* A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény az alapelvek között rögzíti a gyorsaság és az egyszerűség követelményét, valamint az ügyfél tisztességes ügyintézéshez, a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jogát. A 33. § (1) bekezdése szerint a határozatot (...) az (5) bekezdésben meghatározott időponttól számított huszonegy napon belül kell meghozni és gondoskodni a döntés közléséről. Ennél rövidebb határidőt bármely jogszabály, hosszabbat pedig törvény vagy kormányrendelet állapíthat meg. A 72. § (1) bekezdés e) pont ee) pontja szerint a határozatnak – ha jogszabály további követelményt nem állapít meg – tartalmaznia kell az indokolásban *az ügyintézési határidő túllépése esetén az ügyintézési határidő leteltének napját, valamint az arról szóló tájékoztatást, hogy az ügyintézési határidőt mely, az ügyfélnek vagy az eljárás egyéb résztvevőjének felróható okból nem tartotta be, vagy, hogy a 33/A. § alkalmazásának van helye (...).* A 33/A. § (1) bekezdése alapján, *ha a hatóság a rá irányadó ügyintézési határidőt az ügyfélnek és az eljárás egyéb résztvevőjének fel nem róható okból túllépi, köteles az ügyfél által az eljárás lefolytatásáért megfizetett illetéknek vagy díjnak megfelelő összeget, ha pedig az ügyintézés időtartama meghaladja az irányadó ügyintézési határidő kétszeresét, az ügyfél által az eljárás lefolytatásáért megfizetett illetéknek vagy díjnak megfelelő összeg kétszeresét az ügyfél részére visszafizetni.* (2) *A hatóság (1) bekezdés szerinti fizetési kötelezettségét nem érinti, ha az ügyfél az illeték vagy díj megfizetése alól részben vagy egészen mentesült; ilyen esetben a hatóság az összeget az ügyfél által meg nem fizetett rész arányában a központi költségvetésnek – az állambáztartásért felelős miniszter által központosított számlaszámra – fizeti meg. Ha az eljárás lefolytatásáért az eljárás megindítására irányuló kérelmet benyújtó ügyfél jogszabály alapján nem köteles illeték vagy díj fizetésére, úgy a hatóság az illetékekről szóló törvény szerinti általános tételű eljárási illetéknek megfelelő összeget, illetve ennek kétszeresét fizeti meg a központi költségvetésnek.* (3) *Az (1), illetve a (2) bekezdés szerinti összeget a hatóság saját költségvetése terhére a fizetési kötelezettséget megállapító döntés jogerőssé válásától számított nyolc napon belül fizeti vissza az ügyfél számára, illetve fizeti meg a központi költségvetésnek.*

A közigazgatási eljárási törvényhez készült Nagykommentár szerint: *A határidő túllépésének egyik szankciója a Ket. 33/A. §-a alapján az illeték vagy a szolgáltatási díj visszatérítése. A hatóságnak saját költségvetéséből kell az ügyfél által az eljárásért megfizetett illetéket, díjat visszafizetni. Nem feltétel, hogy a konkrét eljárásban illeték- vagy a szolgáltatásdíj-fizetési kötelezettség terhelje az ügyfelet. Így abban az esetben is alkalmazható e jogkövetkezmény, amennyiben az ügyfelet személyes illeték- vagy költségmentesség illeti meg, illetve akkor is, ha tárgyi illetékmentes az eljárás. Ezekben az esetekben nem visszatérítési kötelezettsége keletkezik tehát a hatóságnak, hanem fizetési kötelezettsége, és tulajdonképpen bírságot kell fizetnie az ügyintézési határidő túllépése miatt a központi költségvetés javára. Amennyiben az ügyfél csak az illeték vagy a szolgáltatási díj egy részének megfizetése alól mentesült [Ket. 159. § (2) bekezdés], az ügyfél által megfizetett illetéket, díjat a hatóság neki visszatéríti, azt az összeget pedig, amelyre a költségmentesség az illeték tekintetében szólt, a központi költségvetés javára fizeti meg. A kétszeres illeték, díj esetében is ugyanígy érvényesül ez a szabály. A tárgyi illetékmentes eljárásoknál az Itv. szerinti általános eljárási illetéknek megfelelő összeget (illetve annak a dupláját) köteles a hatóság a központi költségvetés javára megfizetni.*

A Ket. módosításáról szóló 2008. évi CXI. törvény indokolása szerint: *A törvény új elemként bevezeti a hatóság illeték- és díjvisszafizetési kötelezettségét az ügyintézési határidő elmulasztásának esetére. Az állambáztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Ábt.) a hatóság mulasztása esetére ma is illeték-visszatérítési kötelezettséget ír elő, azonban az ügyfelek érdekeinek védelme érdekében e szabály tágabb körben, a díjakra is alkalmazandó. Az alkalmazás elterjedését segíti elő az is, ha az Ábt. helyett a Ket. szabályozza a visszatérítési kötelezettséget. A visszatérítés mértéke alapvetően az eljárás lefolytatásáért fizetett illeték vagy díj mértékéhez igazodik, azonban a törvény - tekintettel a személyes és tárgyi illetékmentes eljárásokra - általánosságban is rendelkezik, hiszen a hatóság arra tekintet nélkül köteles eljárási kötelezettségének eleget tenni, hogy az adott ügy tárgyi költségmentes, vagy hogy az ügyfél az anyagi helyzetére tekintettel mentességben részesült. Amellett, hogy ezen új jogintézmény bevezetése várhatóan további garanciát nyújt az ügyintézési határidő betartására, egyúttal növeli az ügyfelek elégedettségét és az eljárások átláthatóságát. A törvény nem öncélúan súlyosítja a hatóságok felelősségét. Az eljárások gyors lefolytatása az ügyféli jogok közül kiemelkedő jelentőségű. Ha szigorú szabályrendszer övezi az ügyfelek és az eljárás egyéb résztvevői elvárt magatartását, ha a költségviselés és az eljárási bírságok eszközzeivel élve szorítja rá a Ket. „az ügyféli oldalt” a határidők betartására és az eljárási kötelezettségek teljesítésére, akkor a hatóság jogsértő magatartását is hatékonyabban kell szankcionálni.*

Az elmúlt évek során számos panasz érkezett Hivatalomhoz a rehabilitációs hatóságok elhúzódo eljárásai miatt. Ahogyan arra már korábbi jelentésemben is utaltam, az eljárások jelentős mértékű elhúzódoása több tízezer, közöttük sok ezer fogyatékossgal élő ember kiszolgáltatott helyzetét súlyosbította, mely az érintettek tisztességes eljáráshoz és szociális biztonsághoz való jogával összefüggésben visszásságot idézett elő.³ A 2008. évi CXI. törvény indokolása szerint a törvénymódosítás célja ezzel az új szankcióval az volt, hogy egyrészt garanciát nyújtson az ügyintézési határidő betartására, így növelve az ügyfelek elégedettségét és az eljárások átláthatóságát, illetve hatékonyabban szankcionálja a hatóságok jogsértő magatartását is. Az eljárások gyors lefolytatása az ügyféli jogok közül kiemelkedő jelentőségű. Azzal azonban, hogy az illetékmentes eljárások esetén, amennyiben a fenti szakasz alkalmazására sor is kerül, az illetéket a hatóság a központi költségvetésnek fizeti meg, a sérelmet szenvedett ügyfél nem kerül kedvezőbb helyzetbe.

Összegzés

A panaszos fellebbezése a csatolt határozat alapján 2015. október 20-án érkezett a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalhoz. A határozat szerint az ügyintézési határidő kezdete 2015. november 11., az ügyintézési határidő pedig 2016. január 4-én járt le. A határozat szerint 2015. november 11. – 2015. december 04. közötti időszak, – tényállás tisztázása címen – az ügyintézési határidőbe nem számított bele. Az NRSZH viszont a másodfokú határozatát csak 2016. március 8-án hozta meg.

A másodfokú határozat indokolásában szerepel az ügyintézési határidő kezdetének és lejáratának időpontja, az arról szóló tájékoztatás azonban nem, hogy az ügyintézési határidőt mely okból nem tartotta be az eljáró szerv, vagy, hogy a 33/A. § alkalmazásának van helye. A határozatban csak egy, a Ket.-re utaló általános tájékoztatás szerepel, miszerint a határozatot *a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal a fenti jogszabályhelyeken túl a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 29. §-ának (1) bekezdése, 33. §-ának (5) bekezdése, és a 71-72. §-a, valamint 104-105. §-a alapján hozta meg.*

Megállapítható, hogy az NRSZH eljárása során az ügyintézési határidőt túllépte, és a határozatában nem tüntette fel a vonatkozó jogszabályban előírt határidő túllépésének indokait. A Ket. 72. § (1) bekezdés e) pont ee) pontja szerint a határozatnak – ha jogszabály további követelményt nem állapít meg – tartalmaznia kell az indokolásban *az ügyintézési határidő túllépése esetén az ügyintézési határidő leteltének napját, valamint az arról szóló tájékoztatást, hogy az ügyintézési határidőt mely, az ügyfélnek vagy az eljárás egyéb résztvevőjének felróható okból nem tartotta be, vagy, hogy a 33/A. § alkalmazásának van helye (...).*

Az NRSZH mulasztásával visszásságot okozott a jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelményével összefüggésben, egyúttal sértette az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített alkotmányos elvet is, miszerint a hatóságnak tisztességes módon és ésszerű határidőn belül kell eljárnia és döntést hoznia.

Intézkedéseim

A feltárt visszásságot megszüntetése és jövőbeni elkerülése érdekében,

- az Ajbtt 32. § alapján felkérem az NRSZH főigazgatóját, hogy fordítson fokozott figyelmet az igénylők ügyféli jogainak maradéktalan érvényesülésére, a helyes jogalkalmazásra, az ügyek mielőbbi és méltányos befejezésére;
- az Ajbtt 37. § alapján felkérem az igazságügyi minisztert, hogy fontolja meg a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 33/A. §-ában rögzített illeték, vagy szolgáltatási díj visszafizetéséről szóló rendelkezés módosításának lehetőségét, hogy az ügyfelek érdekeit szem előtt tartva, a tárgyi illetékmentes eljárások esetében az Itv. szerinti általános eljárási illetéknek megfelelő **összeget** az ügyintézési határidő betartásának elmaradása miatt **sérelmet szenvedett ügyfélnek**, és ne a központi költségvetésnek fizesse meg a hatóság.

Budapest, 2016. december

Székely László

³ Lásd például az AJB-1739/2013. számú jelentést.